

Rapport

NTNUs kvalitetsmelding for utdanning 2017/18

Trondheim, 14. mars 2019

NTNU
Norges
teknisk-naturvitenskapelige
universitet

Innholdsfortegnelse

1. Sammendrag	1
2. Om NTNUs kvalitetsmelding for utdanning 2017-18	2
3. Fakultetenes kvalitetsmeldinger	3
3.1 Systematisk kvalitetsarbeid og reakkreditering.....	4
3.2 Hovedutfordringer og prioriterte tiltak	5
3.3 Arbeid med å skape godt psykososialt læringsmiljø for studentene.....	9
3.4 Tiltak fakultetene mener NTNU bør prioritere (fellestiltak)	10
4. Utvalgenes årsrapporter og prioriteringer	11
4.1 Forvaltningsutvalget for ingeniøruddanningene (FUI)	11
4.2 Forvaltningsutvalget for de 5-årige lektoruddanningene (FUL)	12
4.3 Forvaltningsutvalget for sivilingeniøruddanningen (FUS)	13
4.4 Læringsmiljøutvalget (LMU).....	15
4.5 Studentombudet.....	16
4.6 Skikkethetsnemnda.....	17
5. Rektors vurdering og oppfølging	18
5.1 Oppfølging av tidligere fokusområder	18
5.2 Rektors anbefalte prioriteringer for å heve utdanningskvaliteten framover	22
Vedlegg 1 Kravene i studietilsynsforordningen med kommentarer fra reakkrediteringsprosessen	23

1. Sammendrag

I henhold til NTNUs kvalitetssystem for utdanning skal rektor legge fram årlig kvalitetsmelding for vedtak i styret. NTNUs kvalitetsmelding bygger på dialog og rapporterings- og oppfølgingsprosesser gjennom alle nivå i organisasjonen, og gir en helhetlig vurdering av hvilke tiltak som må iverksettes for å heve utdanningskvaliteten på bachelor-, master-, ph.d.- og videreutdanningene. NTNUs kvalitetsmelding er et viktig verktøy i arbeidet med å videreutvikle studieporteføljen og studieplaner. I tillegg gir kvalitetsmeldinga viktige innspill til NTNUs virksomhetsstyring, herunder valg av hovedprioriteringer og virksomhetsmål.

NTNUs kvalitetsmelding bygger på fakultetenes og utvalgenes rapportering av det systematiske kvalitetsarbeidet, samt hovedutfordringer og tiltak som bør prioriteres. Årets melding har i tillegg fokus på tiltak iverksatt for å bedre studentenes psykososiale læringsmiljø, identifisert som fokusområde av Læringsmiljøutvalget (LMU) for 2018, samt arbeidet med reakkreditering av studieprogram.

Reakkreditering innebærer å gjennomgå og dokumentere at eksisterende studieprogram oppfyller nye krav i revidert studietilsynsforskrift av 7. februar 2017. Gjennomgangen viser at det store flertallet av NTNUs studieprogram oppfyller kravene. Programmer som ikke oppfyller kravene følges opp med tiltak, og vurderes spesielt i fakultetenes porteføljeutvikling. For NTNU samlet viser gjennomgangen at når tilbud ikke oppfyller krav dreier det seg oftest om følgende: krav til fagmiljøets utdanningsfaglige kompetanse, krav til ordninger for internasjonal utveksling, og krav om at studietilbudets¹ innhold, oppbygging og infrastruktur skal være tilpasset læringsutbyttet for studietilbudet.

Reakkrediteringen har vært ressurskrevende, men nyttig. Det har tydeliggjort behovet for tettere sammenheng mellom kvalitetsmeldingsprosessen, studieplanarbeidet, plan-, budsjett- og oppfølgingsprosessen, porteføljeutvikling, forskningsstrategiarbeid og bemanningsplaner. Den har også tydeliggjort hvor avgjørende god ledelse, tydelige prosesser og tilpassede støttetjenester er for å utvikle bedre kvalitet i våre studieprogram.

Fakultetene har gjort en stor innsats for å bedre kvaliteten på emnenes og studieprogrammernes læringsutbyttebeskrivelser, men melder om fortsatt forbedringspotensial. Det er også behov for større variasjon i undervisnings- og vurderingsformer og bedre utnyttelse av mulighetene i teknologistøttet læring.

Samlet sett ønsker fakultetene at rektor skal prioritere tiltak for bedre areal og støttesystemer. Det trengs mer areal og framtidsrettede og velutstyrte undervisningsrom som støtter studentaktiv læring. Det ønskes også identitetsarealer som kan gi studentene en base for faglig og sosialt fellesskap. Arealbehovene knyttes til behov for mer variert undervisning, bedre psykososialt læringsmiljø, studentenes nærhet til fagmiljøet, økt gjennomføring og redusert frafall. Behovet for støttesystemer

¹ Studietilsynsforskriften bruker gjennomgående begrepet «studietilbud» som forklares slik: *Betegnelsen (...) omfatter både studieprogrammer som fører fram til en grad, og kortere studier som årsheter, videreutdanninger og emner som tilbys for seg selv, og som ikke er en del av et studieprogram.* NTNUs kvalitetssystem bruker begrepet «studieprogram» som definert i NTNUs studieforskrift. I denne kvalitetsmeldingen bruker vi gjennomgående begrepet «studieprogram», men «studietilbud» når det refereres til krav i studietilsynsforskriften.

handler om å effektivisere, digitalisere og forenkle prosessene på utdanningsområdet. Det omfatter også insentiver og støtte i utvikling av prosjektsøknader for utprøving av nye undervisnings- og vurderingsformer. Flere fakultet melder og om press på de administrative støtteressursene.

Rektors hovedprioriteringer for oppfølging:

Med utgangspunkt i fakultetenes og utvalgenes kvalitetsmeldinger, arbeidet med reakkreditering og en generell vurdering av situasjonen på utdanningsområdet vurderer rektor at NTNU framover må ha spesielt fokus på følgende områder for å styrke utdanningskvaliteten:

- oppgradering av læringsareal, herunder infrastruktur for studentaktiv læring og tverrcampusundervisning, samt piloter på flerbruk/effektiv bruk av arealer og utvikling av identitetsarealer
- god framdrift i pågående prosjekter for å forenkle, effektivisere og digitalisere støttesystemer knyttet til utdanningsvirksomheten
- styrking av utdanningsfaglig kompetanse og utdanningsledelse
- økt internasjonal studentmobilitet blant annet gjennom styrking av støtteapparat og tjenester.

2. Om NTNUs kvalitetsmelding for utdanning 2017-18

NTNUs kvalitetsmelding er beskrevet i vårt kvalitetssystem for utdanning, og både kvalitetsmeldinga og evalueringene den er bygget på er sentrale i arbeidet med utvikling av kvaliteten i våre studieprogram, inklusiv ph.d. og videreutdanningene. I henhold til NTNUs kvalitetssystem for utdanning skal styret hvert år vedta NTNUs kvalitetsmelding.

NTNUs kvalitetsmelding er basert på kvalitetsmeldinger fra fakultet og utvalg, og gir både en beskrivelse av hvordan fakultetene bruker kvalitetssystemet, samt en vurdering av hvilke tiltak organisasjonen mener er viktige for å heve utdanningskvaliteten ved NTNU. NTNUs kvalitetsmelding er derfor et viktig verktøy i arbeidet med å videreutvikle studieporteføljen og studieplaner. I tillegg gir kvalitetsmeldinga viktige innspill til NTNUs virksomhetsstyring, herunder valg av hovedprioriteringer og virksomhetsmål.

Denne kvalitetsmeldinga er bygget opp på følgende måte:

- Kapittel 3 oppsummerer fakultetenes systematiske kvalitetsarbeid, samt fakultetenes hovedutfordringer og prioriterte tiltak for videre utvikling av utdanningskvalitet.

- Kapittel 4 omhandler forvaltningsutvalgenes² rapportering og tiltak, samt rapport fra Læringsmiljøutvalget³, Skikkethetsnemnda⁴ og Studentombudet⁵.
- Kapittel 5 gir rektors vurdering og oppfølging av kvalitetsarbeidet. Her omtales kort de viktigste tiltakene iverksatt innenfor områdene fakultetene og utvalgene har pekt på tidligere, samt at områdene rektor mener vi bør ha fokus på framover er beskrevet.

I hovedsak er NTNUs kvalitetsmelding for 2017-18 bygget opp som tidligere år, men med noen justeringer som følge av rektors ønske om et særskilt fokus på resultatene fra arbeidet med reakkreditering og Læringsmiljøutvalgets hovedfokus på psykososialt læringsmiljø.

Revidert studiekvalitetsforskrift og revidert studietilsynsforskrift trådte i kraft 7. februar 2017. Studietilsynsforskriften inneholdt en overgangsbestemmelse om at «*Akkrediterte studietilbud skal oppfylle kravene til akkreditering i kapittel 2 innen 31. desember 2018*»⁶. Fagmiljøene har derfor reakkreditert eksisterende studieprogram, dvs. programmene er gjennomgått for å sikre og dokumentere at de oppfyller de nye kravene til akkreditering i den reviderte studietilsynsforskriften⁷. For å få en helhetlig oversikt over status ved NTNU ble fakultetene i forbindelse med innsending av kvalitetsmeldingene til rektor bedt om å sende inn en oversikt med vurdering av om det enkelte studieprogram oppfyller studietilsynsforskriften §2-2 *Krav til studietilbudet* og §2-3 *Krav til fagmiljø*.

Læringsmiljøutvalget har hatt et særskilt fokus på psykososialt læringsmiljø i 2018. I utforming av årets kvalitetsmeldinger er fakultetene derfor bedt om å rapportere særskilt på hvordan det jobbes med psykososialt læringsmiljø i studieprogrammene, og om fakultetet har iverksatt spesielle tiltak knyttet til dette arbeidet.

3. Fakultetenes kvalitetsmeldinger

Fakultetenes kvalitetsmeldinger for 2017-18 inneholder en beskrivelse av det systematiske kvalitetsarbeidet og arbeidet med reakkreditering. I tillegg omtales tiltak knyttet til studentenes psykososiale læringsmiljø. Fakultetene er videre bedt om å gi et sammendrag av hva de ser som de viktigste utfordringene for at studentene skal lykkes med å nå læringsutbyttet for programmene, tilhørende prioriterte tiltak på fakultetsnivå samt hvilke områder fakultetene ønsker at rektor skal vurdere når det gjelder utforming av fellestiltak for hele NTNU.

² Forvaltningsutvalget for sivilingeniørutdanningen (FUS), Forvaltningsutvalget for ingeniørutdanningen (FUI) og Forvaltningsutvalget for lektorutdanningene (FUL)

³ Årsrapport fra Læringsmiljøutvalget er eget vedlegg i styresaken.

⁴ Skikkethetsnemnda behandler saker der det er tvil om studenten er skikket til yrket.

⁵ Studentombudet er en uavhengig bistandsperson som skal bidra til økt rettssikkerhet for studentene.

⁶ Jfr. §6-2 tredje ledd annet punktum

⁷ NTNUs kvalitetsmelding rapporterer på studieåret 2017-18, men gjør et unntak for reakkrediteringsprosessen som pågår ut 2018.

Grunnlaget for fakultetenes kvalitetsmeldinger er emneevalueringer, årlige studieprogramevalueringer og periodiske studieprogramevalueringer som er gjennomført i henhold til krav i NTNUs kvalitetssystem for utdanning.

I dette kapitlet gis en oppsummering av fakultetenes kvalitetsmeldinger. Der det ikke er spesifisert studienivå, gjelder omtalen alle studiepoenggivende studieprogram på bachelor-, master- og ph.d.-nivå.

3.1 Systematisk kvalitetsarbeid og reakkreditering

I 2017-2018 har en stor del av fakultetenes systematiske kvalitetsarbeid handlet om å gjennomgå og dokumentere at alle studieprogram tilfredsstillende de nye kravene til akkreditering i den reviderte studietilsynsforskriften.

Fakultetenes systematiske kvalitetsarbeid involverer studieprogramråd, institutt og fakultet. Etablerte samarbeidsfora brukes i stor grad, og det involveres bredt både internt og på tvers av enheter når dette er nødvendig. Fakultetenes kvalitetsmeldinger viser at fakultetene har hatt fokus på å forbedre læringsutbyttebeskrivelser for emner og studieprogram i 2017-18 og de fleste fakultet har avholdt workshops og seminarer for å støtte dette arbeidet. Fakultetene har også identifisert svakheter og lagt planer for videre arbeid med å sikre god sammenheng mellom læringsutbyttebeskrivelser, vurderingsformer og læringsaktiviteter i de enkelte studieprogram.

Arbeidet med kvalitetsmeldingene viser at det fortsatt er behov for å videreutvikle kvalitetssystemet, samt tydeliggjøre roller og ansvar. Dette gjelder spesielt studieprogramlederrollen. Bevisstheten om ansvaret som følger rollene som emneansvarlig og studieprogramleder varierer, og det forekommer fortsatt manglende rapportering for enkeltemner og –programmer. Fakultetene etterlyser bedre støttesystemer for håndtering av disse rapportene. I forestående gjennomgang av kvalitetssystemet er det også behov for å se nærmere på referansegruppeordningen.

En del studieprogram er ikke godt nok tilrettelagt for at studentene kan reise på utvekslingsopphold. Ofte må studenten ordne mye på egen hånd. Ferdigforhandlede pakkøløsninger vil gjøre utvekslingsopphold mer fristende for flere studenter. Fagmiljøenes internasjonale forskningssamarbeid bør utnyttes bedre for etablering av relevante utvekslingsamarbeid. Fakultetene viser også til behov for tydeligere informasjon både om utvekslingsmulighetene ved NTNU som helhet, og i det enkelte studieprogram.

Den systematiske gjennomgangen av studieprogrammene har tydeliggjort behovet for tett sammenheng mellom akkreditering, kvalitetsmeldingsprosessen, studieplanarbeidet, plan-, budsjett- og oppfølgingsprosessen, porteføljeutvikling, forskningsstrategiarbeid og strategiske bemanningsplaner. Den viser også hvor avgjørende god ledelse, tydelige prosesser og tilpassede støttetjenester er for å utvikle bedre kvalitet i våre studieprogram.

Gjennomgangen har involvert fagmiljø og utdanningsledere på alle nivå, og har økt bevisstheten om hva kravene i Studietilsynsforskriften innebærer, for eksempel når det gjelder bruk av relevant forskning inn i det enkelte studietilbud. Det er avdekket tilfeller der studieprogram ikke oppfyller krav om å være tilstrekkelig koblet til relevant forskning og faglig utviklingsarbeid. Det har vært en del usikkerhet i vurderingen av hva slags formell utdanningsfaglig kompetanse som kan regnes som tilstrekkelig.

Fakultetene ønsker felles normer for registrering, digitale støtteverktøy, og styrket administrativ støtte til dette. For ph.d.-nivået er det avdekket et behov for å øke veilederkompetansen. Forståelsen av de nye kravene i Studietilsynsforskriften varierer en del, og flere fakultet gir tilbakemelding om at de kunne ønsket seg tydeligere forventninger og en mer styrt reakkrediteringsprosess fra nivå 1.

Arbeidet med å framskaffe dokumentasjon i forbindelse med reakkrediteringen ble opplevd som arbeidskrevende, men også nyttig og lærerik. Det nevnes at grunnlaget for reakkreditering var godt for studieprogram som har gjennomgått periodisk evaluering. Det tyder på at periodisk evaluering fyller en viktig funksjon i arbeidet med kontinuerlig kvalitetsutvikling.

Som resultat av reakkrediteringsprosessen har NTNU nå dokumentasjon på at kravene i forskriften er oppfylt for det store flertallet av NTNUs utdanninger, samt en oversikt over hvilke krav øvrige studieprogram ikke oppfyller. En mer detaljert beskrivelse av dette finnes i vedlegg 1. For NTNU samlet viser arbeidet med reakkreditering at manglene oftest er knyttet til følgende tre områder:

- krav til fagmiljøets utdanningsfaglige kompetanse
- krav til ordninger for internasjonal utveksling
- krav om at studietilbudets innhold, oppbygging og infrastruktur skal være tilpasset læringsutbyttet for studietilbudet

Kunnskapsgrunnlaget som er innhentet gjennom reakkrediteringsprosessen tas i bruk i videre arbeid med utvikling av utdanningskvalitet. Studieprogram som ikke innfrir alle krav må følges opp med tiltak, og vurderes spesielt i fakultetenes porteføljeutvikling. Fakultetene som har identifisert mangler i noen av sine studieprogram skal ha oppfølgingsplaner med konkrete tiltak for å oppfylle kravene og løfte kvaliteten i programmene. Oppfølgingen blir tema i prorektors utdanningsdialogmøter våren 2019.

3.2 Hovedutfordringer og prioriterte tiltak

Fakultetene har gitt korte sammendrag av sine viktigste utfordringer for at studentene skal lykkes med å nå læringsutbyttet for programmene, samt prioriterte tiltak. Samlet sett framstår følgende utfordringer som de mest gjennomgående:

- behov for flere og bedre læringsarealer for studentene, spesielt for bachelor- og masterutdanningene
- behov for forbedring, effektivisering og digitalisering av støttesystemer

Andre utfordringer som trekkes fram av to eller flere fakulteter er behov for:

- videreutvikling av læringsutbyttebeskrivelser, undervisnings- og vurderingsformer i sammenheng, og bedre utnyttelse av mulighetene som ligger i teknologistøttet læring
- kompetanseheving (utdanningsfaglig kompetanse og digital kompetanse)
- styrket rekruttering til studieprogrammene (bachelor- og mastergradsprogrammene)
- styrket gjennomføringsgrad og redusert frafall
- styrket arbeidslivsrelevans (bachelor- og mastergradsprogrammene)
- bedre tilbud om utvekslingsopphold

I tillegg trekkes disse behovene frem spesifikt på ph.d.-programmene av to eller flere fakulteter:

- å sikre relevante fag i emneporteføljen og dokumentere god kvalitet
- å sikre at alle studenter er tilknyttet et fagmiljø

3.2.1 Behov for flere og bedre læringsarealer

Fakultetene er samstemte i ønsket om oppgraderte læringsareal og identitetsarealer for studentene på bachelor- og mastergradsnivå. Behovet gjelder både oppgradering av eksisterende læringsareal og etablering av nye areal som støtter opp om variasjon i undervisning og vurdering. Behovet for oppgradering gjelder også AV-utstyr for teknologistøttet læring. IE-, AD-, MH- og ØK-fakultetene opplever press på undervisningsrom og studentarbeidsplasser. AD og MH trenger flere rom tilpasset for ferdighetstrening. IE-fakultetet har merkbar vekst i studenttall uten økning i arealtilgang. Behovet for moderniserte og velutstyrte undervisningsareal anses som viktig forutsetning for å kunne dreie undervisningspraksisen i ønsket retning. Det er også nødvendig å se på hvordan rommene brukes, i den forbindelse er et godt timeplansystem viktig.

Identitetsareal er hovedsakelig tiltenkt bachelorstudentene og brukes som faglige, sosiale møte- og aktivitetsarenaer for studenter som går på samme studieprogram. Fakultetene fremmer identitetsareal som virkemiddel for å sikre et godt, trygt, engasjerende og inkluderende læringsmiljø. Identitetsareal for studentene omtales også som virkemiddel for å legge bedre til rette for nærhet til fagmiljøet, øke gjennomføring og hindre frafall.

Det gjøres fakultetsvise tiltak for å møte dette behovet, men det lar seg ikke alltid gjøre å etablere identitetsareal i nærheten av studieprogrammets fagmiljø.

3.2.2 Behov for forbedring, effektivisering og digitalisering av støttesystemer

I fakultetenes tilbakemelding meldes det jevnt over om økt behov for satsing, forbedring og videreutvikling av digitale støttesystemer. Dette gjelder for planlegging, gjennomføring og evaluering av undervisning og eksamen, studieplanprosessen og kvalitetsmeldingsprosessen. I tillegg er det ønske om tiltak for å løfte den digitale kompetansen, samt behov for tilgjengelig IT-support og brukervennlig AV- og IT-utstyr.

Digitalisering og utvikling av gode støttesystemer er den tydeligste prioriteringen på ph.d.-området. Det har tidligere år vært et arbeid knyttet til standardisering, effektivisering og digitalisering av administrative prosesser knyttet til ph.d. Fakultetene er samstemte i at det fortsatt er behov for å videreføre arbeidet. Gode løsninger for digitalisering på saksbehandlingssiden, en revitalisering av ph.d. 1-2-3 websiden og datagrunnlag for ph.d.-utdanningen i BEVISST (NTNUs system for virksomhetsstyring) er foreslått som arbeidsområder.

3.2.3 Behov for å videreutvikle læringsutbyttebeskrivelser, undervisnings- og vurderingspraksis i sammenheng

Fakultetene har arbeidet med å videreutvikle programmenes og emnenes læringsutbyttebeskrivelser i tråd med føringene i Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk. De ser fortsatt rom for forbedring. Det er gjennomgående behov for å innføre større variasjon i undervisnings- og vurderingsformer. Det handler om å tilrettelegge for studentaktive læringsformer, utnytte teknologi som læringsverktøy og øke bruken av formativ vurdering. Sistnevnte innebærer å gi studentene tilbakemelding og vurdering underveis i

studieløpet som støtte til videre læring. Manglende pedagogisk og digital kompetanse i fagmiljøene, pressede undervisningsressurser, mangel på tilrettelagte areal og liten fleksibilitet i timeplanlegging oppgis som hindringer før ønsket utvikling.

Fakultetenes tiltak for å stimulere til utvikling er å:

- heve fagmiljøenes utdanningsfaglige kompetanse
- støtte piloter og prosjekter som utforsker nye undervisnings- og vurderingsformer
- videreutvikle bruken av Blackboard
- få bedre samhandlingsverktøy for undervisning på tvers av studiebyer
- bruke tverrfakultære arenaer for koordinering og deling av beste praksis på ph.d.-området

3.2.4 Behov for kompetanseheving

Reakkrediteringsprosessen har avdekket behov for å styrke den utdanningsfaglige kompetansen i en del fagmiljøer. Dette omfatter også kompetanse i å legge til rette for teknologistøttet læring. I noen fagmiljø er det også behov for å heve andelen av fagansatte med førstekompetanse.

Samlet omfatter fakultetenes tiltak å:

- sikre at fagansatte som mangler formell utdanningsfaglig kompetanse får ta NTNUs kurstilbud i universitetspedagogikk
- stimulere til utvikling av digital kompetanse og til bedre utnyttelse av læringsplattformen Blackboard og eksamensverktøyet Inspera Assessment
- heve andelen fagansatte med førstekompetanse i fagmiljø der dette trengs
- stimulere til at utdanningsfaglig forskning brukes som grunnlag for kvalifisering til førstekompetanse
- utnytte samarbeidsfora og kollegabasert veiledning for erfaringsdeling og utvikling
- kartlegge kompetansen hos administrativt ansatte og legge opplæringsplaner
- tilby kurs i utforming av læringsutbyttebeskrivelser
- oppmuntre til å ta kurs i studieprogramledelse for dem i rollen som ikke har tatt det
- bruke dokumentasjonen fra reakkrediteringen når det gjelder fagmiljøenes innsats og kompetansenivå i strategisk bemanningsplan
- tilby veilederkurs for ph.d.-veiledere

3.2.5 Behov for å styrke rekruttering

Seks av fakultetene oppgir at de har lav rekruttering til noen av studieprogrammene. Særlig HF- og SU fakultetene har for lave søkertall til en del av sine masterprogram. HF ser utfordringene knyttet til frafall i sammenheng med viktigheten av å rekruttere riktige søkere. Det handler da om å tydeliggjøre innhold og relevans for yrkeslivet. IV rapporterer også om behov for økt rekruttering til sine programmer med særlig fokus på å øke kvinneandelen. MH-fakultetet ser behov for å rekruttere flere og beholde mannlig studenter på helsefagutdanningene. IE-fakultetet har enkeltprogrammer der de ikke får fylt studieplassene og viser til fare for dårligere læringsmiljø og dårlig ressursutnyttelse. NV trekker fram at nedbemanning i administrasjonen har ført til at de har for lite ressurser til å drive tilstrekkelig rekrutteringsarbeid.

Fakultetenes tiltak for økt rekruttering er å:

- synliggjøre og legitimere disiplinfagenes relevans
- lage handlingsplaner for økt rekruttering
- forbedre og tydeliggjøre nettsidenes framstilling av studiprogrammene
- vektlegge hvordan den faglige aktiviteten er relatert til FNs bærekraftsmål
- samordne rekrutteringsarbeidet for fakultetenes studieprogram

3.2.6 Behov for å øke gjennomføring og redusere frafall

HF- og SU fakultetene oppgir frafall og lav gjennomføring som hovedutfordringer. På ph.d.-programmene gjelder dette AD, i tillegg til HF og SU fakultetene. Fakultetene knytter problemene delvis til svak opplevelse av arbeidslivsrelevans. Sett i sammenheng med lav rekruttering og små studentkull, kan dette ha negativ effekt på læringsmiljøet. Å sikre robuste studentkull oppgis som prioritert mål for HF. ØK-fakultetet rapporterer om lavere gjennomføringsgrad på bachelorstudiene enn på masterstudiene og oppgir lavere karaktersnitt ved opptak og mindre studentoppfølging underveis i bachelorstudiene som mulige årsaker.

Fakultetenes tiltak:

- oppussing av undervisningsrom i tilknytning til «Sandkassa» på Dragvoll som støtter utprøving av nye undervisningsformer
- formaliserte avtaler med aktører i arbeidslivet for praksisopphold eller mulighet for å skrive bachelor- og masteroppgaver basert på deres problemstillinger eller utredningsbehov
- faglig-sosiale tiltak som styrker studentenes tilhørighet til fag- og studiemiljøet
- mentorordninger og oppstartssamtaler
- økt læringstrykk og tettere oppfølging i studieprogram med lav tidsbruk
- større bruk av samarbeidsbaserte læringsformer
- synliggjøring av studienes arbeidslivsrelevans
- veilederkurs (ph.d. nivå)
- ordning som sikrer at ph.d.-studenter tilknyttes til en aktiv forskningsgruppe
- ordning som sikrer at alle ph.d.-studenter skal ha minst to veiledere
- obligatorisk midtveisevaluering for ph.d.studenter

3.2.7 Behov for styrket arbeidslivsrelevans

Økt endringstakt i samfunns- og arbeidsliv stiller krav til NTNUs utdanninger i oppdraget med å bidra til morgendagens løsninger. Det handler om omstilling til et digitalisert og globalisert samfunnslivsliv, og analyse av de kulturelle, historiske og samfunnsmessige sider av utviklingen. Flere fakultet melder om utfordringer knyttet til dette ansvaret. IV-fakultetet oppgir at deres studieprograms viktigste utfordring er å finne en balanse mellom den tradisjonelle faglige kompetansen og ny digital kompetanse og samarbeidskompetanse. NV-fakultetet har satt mål om at fagansatte skal være oppdatert på relevant global teknologifront, og tilrettelegge for studentenes fremtidige digitale hverdag. AD-fakultetet vil styrke og videreutvikle sine praksisfelleskap med ulike samfunnsaktører. Innstramming i Forskrift om egenbetaling oppgis som betydelig utfordring for AD-fakultetet, fordi instituttene har store problemer

med å finansiere ekskursjoner som er avgjørende for at studentene skal oppnå fullgodt læringsutbytte. HF-fakultetet arbeider for å kommunisere innhold og yrkesmuligheter for sine studieprogram på en tydeligere måte. I tillegg nevner de tilrettelegging for internasjonal erfaring som ledd i å styrke studieprogrammernes relevans. SU-fakultetet har arbeidslivsamarbeid som et av fakultetets to fellessatsinger.

Fakultetenes tiltak for økt arbeidslivsrelevans er å:

- etablere samarbeidsavtaler med eksterne arbeidslivaktører
- sørge for ekstern representasjon i utdanningsråd og –utvalg
- inngå langsiktige avtaler for utvikling av kvaliteten i praksisopplæringen i profesjonsutdanningene
- arbeide for bedre arealtilbud for ferdighetstrening
- sikre at digital kompetanse inngår som læringsmål i fellesemner i studieprogram på tvers
- sørge for mer systematisk bruk av prosjektorienterte og samarbeidsbaserte læringsformer på bachelornivå

3.2.8 Behov for bedre tilbud om utvekslingsopphold

Fakultetene rapporterer gjennomgående om behov for å øke andelen studenter som tar et studieopphold i utlandet på alle studienivåer. Reakkrediteringsprosessen viser at mange studieprogram per i dag ikke legger godt nok til rette for dette. ØK-fakultetet rapporterer også om utfordringer knyttet til å samkjøre ulike akademiske tradisjoner i de internasjonale masterprogrammene.

Fakultetenes tiltak for bedre tilbud om utvekslingsopphold er å:

- få på plass tydeligere og forpliktende utvekslingsavtaler og sørge for enklere løp for å reise ut
- sikre at alle studieprogram har mulighet for utvekslingsopphold i løpet av studiet
- øke gjensidig utveksling gjennom avtaler knyttet til instituttens internasjonale forskningssamarbeid

3.3 Arbeid med å skape godt psykososialt læringsmiljø for studentene

Resultater fra studiebarometeret og SHoT-undersøkelsen (Studentenes helse- og trivselsundersøkelse) viser at de fleste studentene ved NTNU er fornøyde, og har god fysisk og psykisk helse. Imidlertid viser undersøkelsene også at flere studenter opplever ensomhet, sliter med ulike psykiske til dels alvorlige helseplager, og har opplevd seksuell trakassering. Resultatene varierer mellom fakulteter, studiebyer og studieprogram. Læringsmiljøutvalget ved NTNU har pekt ut studentenes psykososiale læringsmiljø som sitt fokusområde. For å følge opp dette ble fakultetene spesielt bedt om å omtale tiltak rettet inn mot forbedring av det psykososiale læringsmiljøet i sine kvalitetsmeldinger til rektor.

Fakultetene er opptatt av å sikre gode vilkår for trivsel og læring, men ser forbedringsbehov. SHoT-undersøkelsen er en viktig kilde til informasjon. HF-fakultetet melder at de med utgangspunkt i svake resultater i denne undersøkelsen har styrket sitt fokus på psykososialt læringsmiljø. Årsakene til at studenttilværelsen oppleves som utfordrende er sammensatt, tematikken og tiltak drøftes derfor på alle nivå i fakultetet.

Fakultetenes tiltak:

- bruk av studentsamarbeid i undervisning og vurderingsformer som ivaretar vurdering for læring som kollektiv prosess
- samarbeid med studieprogrammernes linjeforeninger, deriblant om etikk og risikovurdering knyttet til mottaksritualer
- bedre oppfølging gjennom studieløpet fra mottak, gjennom studieløpet og til avslutning
- styrking av studieveiledningskompetansen for bedre tilbud om studievalgs- og mestringsveiledning
- mentorordninger
- tverrfaglige møtearenaer
- faglig-sosiale arrangementer gjennom hele studieløpet
- tilrettelegging for aktiv studentmedvirkning i utvikling av studiekvalitet
- tildeling av arealer som studentene kan bruke som samlingssted
- systematisering av tiltak som sikrer et inkluderende, mangfoldig og universelt utformet læringsmiljø
- lik oppfølging av ph.d.-studentene som av andre ansatte

3.4 Tiltak fakultetene mener NTNU bør prioritere (fellestiltak)

Fakultetene ble bedt om å melde inn 3 utvalgte tiltak som de mener rektor bør prioritere for å utvikle utdanningskvaliteten på NTNU (fellestiltak). I årets kvalitetsmelding ble det spesielt trukket fram ønske om tiltak knyttet til:

- Læringsarealer: tilgang til og utvikling av flere og bedre læringsarealer
- Forenkling, effektivisering og digitalisering av støttesystemer

3.4.1 Læringsareal: tilgang til og utvikling av flere og bedre læringsarealer

Samtlige fakultet ønsker oppgradering og utvikling av mer fremtidsrettede undervisningslokaler, både med tanke på studentaktive læringsformer, psykososialt og pedagogisk læringsmiljø. Fakultetene ønsker også at alle studieprogram skal ha tilgang til egne identitetsareal og at studentene skal ha god tilgang på studentarbeidsplasser.

3.4.2 Forenkling, effektivisering og digitalisering og av støttesystemer

Fakultetene melder jevnt over om økt behov for satsing, forbedring og videreutvikling av digitale støttesystemer. Herunder:

- tiltak for å løfte den digitale kompetansen
- tilgjengelig IT-support og brukervennlig AV- og IT-utstyr
- digitale støttetjenester og administrativ støtte for undervisning på tvers av studiebyer
- ressurser til opplærings- og brukerstøtte av nytt digitalt verktøy for studieplan- og kvalitetsmeldingsprosessen
- videre utvikling av systemet *Inspira Assessment*, behov for kvalitetssikret system for digital vurdering

- videre utvikling av Blackboard (e-læringssystemet), legge bedre til rette for ulike undervisningsformer, læring og evaluering
- ytterligere profesjonalisering av ph.d.-saksbehandling

3.4.3 Internasjonalisering

I lys av ny internasjonal handlingsplan ønskes økt satsning på internasjonalisering, for å rekruttere flere studenter til internasjonale studieprogram, og til studieprogram tilrettelagt for utenlandsstudenter. En økt satsing på internasjonalisering av ph.d.-studenter er også nevnt. Internasjonalisering og mobilitet er en utfordring, det er behov for bedre og mer forpliktende avtaler for studentutveksling og tilrettelegging for utveksling. Det er ønskelig å sikre ressurser til administrative tjenester og spesialkompetanse. For små fakultet er kravene rundt internasjonalisering ressursmessig utfordrende.

4. Utvalgenes årsrapporter og prioriteringer

Forvaltningsutvalgene (FUI, FUL og FUS)⁸ og Læringsmiljøutvalget rapporterer årlig gjennom kvalitetsmeldingen. I dette kapitlet gjengis kvalitetsrapporter og sammendrag av årsrapporter fra forvaltningsutvalgene, Læringsmiljøutvalget, Skikkethetsnemnda og Studentombudet.

4.1 Forvaltningsutvalget for ingeniørutdanningene (FUI)

Hovedfokus for FUI har i 2018 vært det faglige integrasjonsarbeidet. Arbeidet har vært tredelt.

FUI utviklet rammeverket for de nye ingeniørutdanningene med felles emnevegg, noe justert etter vedtak av ny nasjonal rammeplan for ingeniørutdanningene, og utviklet fellesemner og programemner i 2017. Dette arbeidet er videreført i 2018 med videreutvikling av emnene. FUI har vedtatt innføring av tre langsgående strenger i utdanningene; etikkstreng, digitaliseringsstreng og innovasjonsstreng. Strengene er tematiske og skal benyttes i de eksisterende emner, ved å justere fokus i arbeidskrav, i prosjekter eller ved å legge til rette for ytterligere tema i det enkelte emnet. Vedtaket om langsgående strenger har påvirket arbeidet med innføringsemnet for ingeniørutdanningene (1.semester) og systememnet (områdeemnet, 6.semester) som begge blir noder for strengene.

FUI har tett fulgt opp arbeidet på IE- og IV-fakultetet med sammenslåing av 19 ingeniørutdanninger innen byggingeniør, dataingeniør, elektroingeniør, fornybar energi og maskiningeniør til fem utdanninger, samt endring av geomatikkutdanningen til ingeniørutdanning. Alle de nye seks utdanningene gikk gjennom studieporteføljeprosessen i 2018 og ble akkreditert i styremøtet i oktober. Sammenslåingen til fem ingeniørutdanninger utgjør en viktig gevinst av fusjonen. Med samarbeid mellom tre studiesteder vil det enkelte studiet kunne få økt utdanningskvalitet, den enkelte ansatte vil få sterkere faggrupper for videre faglig utvikling, og den enkelte student får en bedre utdanning med bredere tilbud i studieretninger og faglig bredde og dybde. Undervisning på tvers av NTNUs studiebyer står sentralt, arbeidet med dette har pågått i 2018, men er blant annet tungt teknologiavhengig og det er identifisert investeringer som må gjøres av NTNU. Ved å ha fire tilsvarende ingeniørutdanninger i de

⁸ Forvaltningsutvalgene for ingeniørutdanningen (FUI), for de 5-årige lektorutdanningene (FUL) og for sivilingeniørutdanningen (FUS)

tre studiebyene Trondheim, Gjøvik og Ålesund vil studentene også kunne ha større intern mobilitet. Akkreditering av de fem utdanningene (geomatikkingeniør tilbys kun i Gjøvik) har fulgt NTNUs krav, og fire av utdanningene ble akkreditert under forbehold av at mangler ble rettet opp før 1.5.2019. Dette har å gjøre med krav som legges både i NTNUs interne kravspesifikasjoner og i NOKUTs studietilsynsforskrift.

Den tredje delen av det faglige integrasjonsarbeidet i 2018 har vært reakkrediteringsarbeidet. Det er fem studier som ikke er sammenslått og som tilbys kun ved en studieby; kjemiingeniør, materialteknologi, olje- og gassteknologi, logistikkingeniør, og skipsdesign. Skipsdesign tilbys i Ålesund, de fire andre i Trondheim. FUI valgte en mer omfattende prosess for disse fem ingeniørstudiene enn det reakkrediteringsprosessen ved NTNU la opp til for å sikre at alle studieprogram i ingeniørfaget ved NTNU fikk en grundig gjennomgang og at resultatene kunne brukes til å øke utdanningskvaliteten før studiestart høsten 2019. Reakkrediteringsprosessen medførte at til dels store endringer må gjøres i enkelte studier før studiestart høst 2019, og olje- og gassteknologi ble anbefalt å ha nulloptak for 2019.

Det har vært strategisk viktig for FUI å utvikle samarbeidet med Nordic 5Tech-universitetene for å legge til rette for studentmobilitet i femte semester i ingeniørutdanningene. Arbeidet med de første stadiene i et samarbeid har i 2018 vært pågående, og vil fortsette i 2019.

FUI vil prioritere følgende for 2019:

- næringslivsrelevans for studiet
- internasjonalisering
- faglig integrasjon

FUI støtter fakultetenes forslag til tiltak for rektor for 2019:

- styrke forskningskompetansen
- styrke UH-ped-kompetanse
- opplæring for studieprogramledere
- øke kompetansen på utvikling av læringsutbyttebeskrivelser på emne- og studieprogramnivå

4.2 Forvaltningsutvalget for de 5-årige lektorutdanningene (FUL)

Matriseorganiseringen av lektorutdanningene er krevende og FUL anser ikke dette som en utfordring som kan eller skal løses fullstendig, men snarere som et permanent utviklingsområde. Flere program påpeker dette, slik som lektor i samfunnsfag: «Samlet sett tror vi at lektorprogrammet for samfunnsfag fortsatt har mye å hente på bedre samarbeid, samordning og koordinering mellom de ulike emnene og instituttene som er involvert i utdanningen.»

Opptakstall og søkerkvaliteten er god på programmene, slik den har vært over tid. Våren 2018 hadde færre uteksaminerte studenter enn årene før. Dette kan knyttes til at dette er første kull på rammeplanen som ble innført i 2013. FUL overvåker utviklingen på dette området fremover.

Reakkrediteringsprosessen i 2018 har vist at programmene stort sett oppfyller de krav som stilles i lovverk, NOKUTs tilsynsforskrift og NTNUs interne reglementer og forskrifter. Lektorprogrammet i

kroppsøving og idrettsfag tilfredsstillende ikke krav i §2-3 (1), der det er et emne hvor det per i dag ikke er undervisningskompetanse på gitte område i fagstaben. SU-fakultetet har en stilling i prosess. Læringsutbyttebeskrivelsene for lektorprogrammet i realfags studieplaner anses å være for generiske. IE vil ta en ny gjennomgang av læringsutbyttebeskrivelsene i studieplanprosessen i 2019 og forsøke å spisse dem ytterligere.

Høsten 2018 gjennomførte FUL diskusjoner om prioriteringer for lektorprogrammene over lengre tid. På bakgrunn av dette har FUL vedtatt å fokusere på to større endringsprosjekt for den resterende delen av styreperioden:

(1) en gjennomgang av studiestrukturen av programmene og utvikling av en ny og forbedret struktur. Lektorutdanningen ved NTNU har vært under kontinuerlig forbedring gjennom flere år. Strukturen er etablert på bakgrunn av multiple og til dels inkompatible krav og forskrifter. De største utfordringene er knyttet til 5. semester. Utfordringene ser ikke ut til å la seg løse uten at helheten vurderes, analyseres og reetableres.

Tiltak: FUL har satt ned en arbeidsgruppe som innen utgangen av september inneværende år skal foreslå en mer hensiktsmessig og smidig struktur, bedre kvaliteten og sikre en mer smidig avvikling av studiet og gjennom prosessen skape et større eierskap og en større bevissthet om ansvaret underviserne i systemet har for lektorutdanningen.

(2) Utover femte semester har FUL i kvalitetsmeldingene i flere år også påpekt behovet for større variasjon i undervisningsformer, bruk av teknologi i undervisning og endring av vurderingsformer. Ved å sette seg ambisiøse mål for økt bruk av vurdering for læring, vil undervisningsformer og digitalisering være en naturlig del, sammen med utvikling av universitetspedagogikk.

Tiltak: FUL jobber med studieprogramlederne gjennom 2018 for å utforske hvordan antallet emner med formativ vurdering kan økes over tid.

I tillegg slutter FUL seg til fakultetenes ønske om mer og bedre læringsareal og bedre støttefunksjoner for utdanningsområdet.

4.3 Forvaltningsutvalget for sivilingeniørutdanningen (FUS)

Hovedformålet til FUS er å koordinere og kvalitetsutvikle NTNUs sivilingeniørutdanninger og andre teknologi-programmer (5-årige/2-årige) på vegne av og på tvers av de fem teknologifakultetene – IV, IE, NV, ØK og AD.

Søkemønsteret til de ulike sivilingeniørutdanningene speiler fortsatt trendene i næringslivet og utviklingen i samfunnet. Den økende interessen for de IT-rettede utdanningene har blitt enda mer forsterket, mens den tidligere nedgangen i søkertall for utdanninger rettet mot olje- og gassvirksomhet samt marin teknikk synes å ha snudd.

Resultatene fra Studiebarometeret viser igjen små endringer siste år. Sivilingeniørstudentene er fortsatt meget tilfredse med studiene sine (både 5-årige og 2-årige). Den overordnede tilfredsheten for de 5-årige studiene rapporteres likevel marginalt høyere for de som er i sitt andre studieår enn de som er i

sitt femte studieår. Dette kan reflektere at noen årskull er blitt veldig store slik at en student i femte årskull ikke opplever en tett nok kopling til veileder.

Oversikter over frafall og gjennomføring viser også små endringer siste år. Frafallstallene er fortsatt lave for både de 5-årige og 2-årige studiene, men gjennomføringstiden er lengre enn ønskelig for begge typer programmer. Frafall fra de 2-årige studiene er også fortsatt lavere enn fra de 5-årige studiene, men det er indikasjoner på en marginal økning siste år for disse studiene.

Viktige fellestiltak som FUS har jobbet spesielt med det siste året er Reakkreditering (Felles, overordnede læringsutbyttebeskrivelser for studieprogrammene; Fellestekster for studieplanene – 5-årige & 2-årige, siv.ing. & ikke siv.ing.), Informasjonstilgang (Felles dokumentsenter for studieprogramledere og studieveiledere), Områdeemner (Nye fellesemner for teknologiområdet), 2-årige Sivilingeniørprogrammer (Gjøre de kvalitativt forskjellige fra de to siste årene av "tilhørende" 5-årige sivilingeniørprogrammer), Minor-ordning (Piloting av tematisk tilleggs-kompetanse), Benchmarking (Bruk av internasjonale rankinger og undersøkelser), samt Rekruttering (Felles, motiverende tekster til kataloger, brosjyrer, løpesedler etc.).

Reakkrediteringen av de enkelte studieprogram har primært vært håndtert av fakultetene selv. FUS sitt arbeid har gått på koordinering og erfaringsutveksling. Resultatene er generelt sett bra, men noen delprosesser er fortsatt ikke fullført (dokumenter er ikke innlevert, læringsutbyttebeskrivelser er ikke tilfredsstillende, lærings-/vurderingsformer er ikke moderne etc.).

Svært viktige forslag fra fakultetene som FUS da vil støtte spesielt for neste år (generelt sett og/eller basert på reakkrediteringen), er:

- egne identitetsarealer og flere studentarbeidsplasser (er allerede kritisk viktig for alle studieprogram, og blir det enda mer fremover)
- utvidet digitalisering (av så vel slutteksamen som underveisvurdering, undervisning og administrasjon)
- studieprogramlederrollen/studieveilederrollen (behov for tydelige mandater, relevant kursing, og mer ressurser)
- administrativt støtteapparat (trengs mer og bedre så vel verktøy og rutiner som ressurser)
- god timeplanlegging (kritisk viktig når presset på arealer bare øker fremover)
- økt studentutveksling (for stor variasjon mellom program og fakultet p.t.)

Større utfordringer som FUS ser fremover for sitt eget arbeid, er:

- informasjonskanaler (behov for bedre prosesser og rutiner for å oppnå at sentrale vedtak i FUS når fram til og blir agert på av fakultetsledelse, studieprogramledere og studieveiledere - både verktøy og prosesser må begge forbedres)
- administrative ressurser (behov for tilleggsressurser for å få gjennomført større, tidsbegrensete prosjekter som beregningsorientering og studiemotivering)

Viktige nye tiltak innen FUS sitt aktivitetsområde neste år blir:

- sikre trykk på og gode og relevante resultater av prosjektet Fremtidens teknologistudier (Tema: Framtidens studietilbud)

- gjennomføre prosjektet Beregningsorientering hvor tilhørende matematikk-, data- og ingeniøremner kobles tettere sammen for å få til mer integrerte studieprogram (Tema: Samspill og tverrfaglighet)
- gjennomføre prosjektet Studiemotivering hvor det beste fra Ingeniørstiger, Introemner og Teknostart videreutvikles til å gi studentene en enda bedre studieoppstart (Tema: Fornyelse av arbeids- og læringsmiljøer)

Noen aktiviteter som FUS prioriterte i forrige kvalitetsmelding, vil måtte videreføres også neste år: Forbedringstiltak på de punktene hvor studentene er mindre fornøyde, fellestiltak for å redusere frafall og gjennomføringstid, samt videreutvikling av de 2-årige siv.ing.-programmene.

4.4 Læringsmiljøutvalget (LMU)⁹

Studentenes psykososiale læringsmiljø har vært ledesnor i arbeidet med utvikling av studentenes læringsmiljø i 2018 i hele NTNU. Det har vært et godt grep for å skape økt engasjement både hos studenter og ledere. Ved å implementere arbeidet med utvikling av læringsmiljø som del av arbeidet med å utvikle høy kvalitet i utdanningen styrkes koblingen mellom læringsmiljø og utdanningskvalitet i tråd med studentenes læringsbane. LMU forventer at de grep NTNU har iverksatt for å styrke oppfølgingen av læringsmiljø i 2018 og 2019, bidrar til at resultatene fra ulike studentundersøkelser følges tett opp på fakultets-, institutt- og studieprogramnivå. LMU støtter NTNUs forslag om å implementere læringsmiljø i utdanningsutvalgets mandat fordi det følger som en naturlig konsekvens av de øvrige tiltakene som er gjennomført.

Kvalitetsmeldingene beskriver mange gode tiltak som er iverksatt for utvikling av det psykososiale læringsmiljøet, og LMU vil berømme enhetene for god oppfølging så langt.

LMU har i årsrapporten løftet frem flere enkeltprosjekter, og har spesielt trukket frem det nye pionerprosjektet i universell utforming av undervisning for faglig ansatte som i 2018 er etablert ved campus Ålesund i samarbeid med Uniped.

LMU støtter fakultetenes råd til ledelsen om å sikre gode mottak av nye studenter, øke kapasiteten og tilgangen på base- og identitetsarealer, øke digital og pedagogisk kompetanse innen nye undervisnings-, lærings- og vurderingsformer. Dette er gode tiltak for å skape økt trygghet, inkludering, og en opplevelse av mestring.

LMU forventer at NTNU i 2019 aktivt følger opp LMUs tidligere anbefalinger når det gjelder å vedta ruspolicy hvor studenter er inkludert og retningslinjer og systemer for håndtering og oppfølging av tilbakemeldinger, avviksmeldinger og alle typer varslings saker hvor studenter er involvert.

⁹ Læringsmiljøutvalget (LMU) skal bidra til at styret ved NTNU følger opp sitt ansvar for studentenes læringsmiljø i henhold til universitets- og høyskolelovens § 4-3. LMU skal rapportere direkte til styret, årsrapport fra Læringsmiljøutvalget er derfor eget vedlegg i styresaken. LMU skal gi råd til styret og ledelsen ved NTNU i saker som vedrører læringsmiljøet. Studentene i NTNU skal være sikret et inkluderende og helhetlig læringsmiljø, og gjelder fysiske, digitale, pedagogiske, organisatoriske og psykososiale forhold som påvirker studentenes læring. Læringsmiljøet skal favne studentmangfoldet uavhengig av kjønn, kjønnsidentitet, seksuell identitet, etnisitet, hudfarge, nasjonal opprinnelse, kulturell og religiøs bakgrunn, funksjonsevne og alder.

LMU anbefaler at NTNU retter spesiell oppmerksomhet på følgende tiltak:

- sikre studenter i de tre studiebyene likeverdig psykososialt læringsmiljø (helse- og velferdstilbud, sosiale og faglige arenaer, studiestart-aktiviteter mm)
- videreutvikle kanaler hvor gode studentvelferds- og læringsmiljøtiltak kan deles internt i NTNU
- kartlegge konsekvenser knyttet til avvikling av skranke- og informasjonsfunksjoner, og utrede muligheter for felles knutepunktfunksjoner sammen med Sit på de største campusene
- iverksette tiltak der det påvises uheldig kjønnsbalanse, kjønnspoeng anses å være et hensiktsmessig tiltak dersom rekrutterings- og andre tiltak ikke gir ønsket effekt
- videreutvikle samarbeid mellom NTNU, Sit, studentfrivilligheten og linjeforeningene, for å utnytte potensialet for flere studentvelferds- og læringsmiljøtiltak overfor hele studentmangfoldet
- sikre at universell utforming av undervisning inngår i pedagogisk basiskompetanse (bruk ulike digitale verktøy, valg av undervisnings-, lærings- og evalueringsformer mm.)
- sikre at innspill og tilbakemeldinger fra studentene via referansegrupperapportene aktivt følges opp

4.5 Studentombudet

NTNU ansatte studentombud høsten 2017. Studentombudet skal årlig avgi rapport som skal legges frem for NTNUs styre og Læringsmiljøutvalget. Rapporten legges frem for styret som O-sak i mars-møtet. Rapporten fra studentombudet anses som en del av NTNUs internkontroll og gjennomgås i forbindelse med kvalitetsmeldingen for å vurdere hvilke tiltak som skal settes i gang for å følge opp merknader og anbefalinger fra studentombudet.

Studentombudets hovedintrykk er at NTNU har en forsvarlig og god saksbehandling overfor studentene, men peker samtidig på enkelthenvendelser som kan anses som indikator på mulige svakheter/forbedringspunkt ved institusjonen. Studentombudet anbefaler NTNU å revidere sine retningslinjer for saksbehandling og sensur, samt å etablere retningslinjer for håndtering av trakassering studenter i mellom.

Studentombudet viser til at flere av henvendelsene dreier seg om lang saksbehandlingstid, først og fremst i forbindelse med klage på sensur. I dette inngår også manglende foreløpig svar til studentene der saksbehandlingstiden vil overstige en måned. Et tiltak er kurs som for tiden arrangeres av Avdeling for utdanningskvalitet i forvaltningslovens saksbehandlingsregler. Kursene er åpne for alle, og det har vært stor interesse for kursene. Kursene har vært holdt i både Trondheim, Gjøvik og Ålesund. Kurs holdes også på forespørsel ved det enkelte fakultet. Reglene for saksbehandlingstid, foreløpig svar, krav til enkeltvedtak og klagerett inngår i disse kursene. Kursene er et ledd i kompetanseheving av ansatte.

Avgjørelse om at en student ikke kan gå opp til eksamen på grunn av manglende obligatoriske aktiviteter er enkeltvedtak og skal være skriftlig. Studentene skal også ha opplysninger om at vedtaket kan påklages til NTNUs klagenemnd. Studentene skal ha beskjed innen rimelig tid før eksamen. Dette håndteres lokalt på instituttene. Her skal vi se på mulighetene for å ha felles mal for avslagene i FS (Felles studentsystem) slik at de opplysninger som skal inngå blir ivaretatt. Det er videre behov for å vedta felles rutiner ved NTNU der studenter får avslag på å få gå opp til eksamen på grunn av ikke godkjent obligatorisk

aktivitet. Dersom studenter møter i eksamenslokalet og det er uklart om studenten har godkjent obligatorisk aktivitet, får studenten gå opp til eksamen med forbehold. Studentens eksamen blir annullert hvis det senere viser seg at obligatoriske aktiviteter ikke var godkjent. Dette er en ordning som kun er aktuell unntaksvis ved berettiget tvil. Det er ikke ønskelig å etablere en ordning generelt om at studenter kan få gå opp til eksamen dersom godkjenning av obligatoriske aktiviteter blir forsinket. Vi må i stedet jobbe med at manglende godkjenning skal være klart senest to uker før eksamen.

NTNU har ikke, på institusjonsnivå, nedskrevne prosedyrer for hvordan saker der studenter trakasserer medstudenter i studiesammenheng skal håndteres. Dette trenger å etableres. Sakene håndteres lokalt av fakultetet som «eier» studenten. NTNU ved HR-HMS avdelingen er i ferd med å etablere en egen varslingskanal som skal være lett tilgjengelig for både studenter og ansatte. Planen er at kanalen også skal kunne brukes av studenter hvor den påvarslede er student. Det er foreløpig ikke klart når den kan tas i bruk. Vi trenger å se nærmere på hvordan varsler skal følges opp og av hvem. HR-HMS avdelingen skal utarbeide nærmere retningslinjer.

4.6 Skikkethetsnemnda

For å sikre at den enkelte student er skikket for fremtidig yrke, er det fastsatt regler om særskilt skikkethetsvurdering for grunnutdanninger innen helse- og sosialfag, samt lærerutdanningene, jf. uhl. § 4-10 og forskrift om skikkethetsvurdering. Den løpende skikkethetsvurderingen foregår gjennom hele studiet og inngår i en helhetsvurdering av studentens faglige og personlige forutsetninger for å kunne fungere i yrket. En student som utgjør en mulig fare for elevs, pasienters, klienters og brukers liv, psykiske og fysiske helse, rettigheter og sikkerhet, er ikke skikket for yrket. Hvis det er begrunnet tvil om en student ikke er skikket, skal det foretas en særskilt skikkethetsvurdering. Særskilt skikkethetsvurdering foretas av institusjonsansvarlig som skal påse at det gis utvidet veiledning og oppfølging av studenten.

Skikkethetsnemnda ved NTNU fikk én sak til vurdering sent i 2018. Denne er ikke ferdigbehandlet. Tabellen under viser en oversikt over antallet saker de fire institusjonsansvarlige behandlet basert på innkomne tvilmeldinger og gjennomføring av vurderingssamtaler. I tillegg til disse kommer også saker som følges opp fra foregående år.

Type utdanning	Antall tvilmeldinger behandlet av institusjonsansvarlig	Antall studenter det er mottatt tvilmeldinger om	Antall saker behandlet i skikkethetsnemnda	Antall saker som fører til vedtak om ikke-skikkethet	Antall saker som fører til vedtak om både ikke-skikkethet og utestengning
Audiologi	1	1	0	0	0
Barnevern	2	2	0	0	0
Bioingeniør	1	1	0	0	0
Ergoterapi	2	2	0	0	0
Fysioterapi	0	0	0	0	0
Grunnskolelærerutdanningen	2	2	0	0	0
Jordmor	0	0	0	0	0
Lektorutdanning	2	2	0	0	0
Logopedi	0	0	0	0	0
Medisin	1	2	0	0	0
Pedagogikk	0	0	0	0	0
PPU	0	0	0	0	0
Psykologi	0	0	0	0	0
Radiograf	0	0	0	0	0
Sykepleie	9	10	1	0	0
Sosialt arbeid	0	0	0	0	0
Tegnspråktolk	0	0	0	0	0
Vernepleie	1	1	0	0	0
Yrkesfaglærerutdanningen	1	1	0	0	0
SUM	22	24	1 ¹⁰	0	0

Prioriterte tiltak for å øke bevissthet og praksis ved NTNUs skikkethetsarbeid

Det er viktig å øke bevisstheten om skikkethetsvurdering internt ved NTNU, og ikke minst i praksisfeltet. I tillegg til å fortsette å delta i undervisning, lærermøter, felles temadager og lignende, skal det utarbeides en kortfattet brosjyre som primært retter seg mot praksisfeltet og faglærere, i tillegg til videreutvikling av nettbasert informasjon. Det skal også holdes løpende kontakt med studenttillitsvalgte i forankringen av skikkethetsarbeidet. Nemnda har erfart at det må utarbeides tydeligere retningslinjer for å oppfylle vilkårene for utvidet veiledning og oppfølging og dette vil blant annet være tema for en av fagdage som arrangeres for de institusjonsansvarlige.

5. Rektors vurdering og oppfølging

5.1 Oppfølging av tidligere fokusområder

I dette avsnittet gis en kort oppsummering av sentrale aktiviteter innenfor områdene rektor trakk fram som viktige oppfølgingspunkt i forrige kvalitetsmelding. En utfyllende rapportering av aktiviteter i 2018 finnes i NTNUs årsrapport.

Forbedring, effektivisering og digitalisering av administrative prosesser

Fakultetene ønsket bistand til å få på plass gode rutiner, (sam)arbeidsformer og arbeidsprosesser som understøtter den utdanningsrelaterte virksomheten. Spesielt ble det pekt på behov for å satse på

¹⁰ Ikke ferdigbehandlet i 2018

digitalisering i tilknytning til de administrative prosessene gjennom videreutvikling av eksisterende støttesystemer, samt utvikling av nye løsninger.

Det er startet opp flere prosjekt for å forbedre og effektivisere administrative rutiner som understøtter den utdanningsrelaterte virksomheten. Et viktig prosjekt er knyttet til arbeidet med forbedring, standardisering og digitalisering av prosessene studieportefølje, studieplan og kvalitetsarbeid. Studieportefølje og studieplanprosessen vil gi støtte til utvikling, revisjon, sammenslåing og publisering av en studieplan. Kvalitetsarbeidet vil gi støtte til emne- og studieplanevaluering i tråd med NTNU kvalitetssystem. I prosjektet utvikles et prosessverktøy som skal støtte disse arbeidsprosessene. Etter gjennomført forprosjekt, ble det valgt konsept og plattform for løsning. Hovedprosjektet ble igangsatt tidlig i studieåret 17/18. Pilotering av studieplanprosessen ble gjennomført høsten 2018. Pilotering av kvalitetsarbeidet gjennomføres våren 2019. Etter planen skal prosessverktøyet testes ytterligere våren 2019 og rulles ut for fullt høsten 2020.

I 2018 har det vært fokus på å øke kvaliteten på vurdering og standardisere arbeidet med vurdering gjennom bruk av digitale vurderingsformer. Høsten 2018 avviklet rundt 50 000 kandidater fordelt på over 1500 emner en digital vurdering^[1] ved NTNU. Vi anslår at 30-40 % av det totale antallet vurderinger nå gjøres digitalt. En forutsetning for å klare denne veksten er NTNU sitt nye eksamenshus i Trondheim hvor det er plass til rundt 1450 studenter på samme tid. Faste lokaler som er tilrettelagt for eksamen bidrar til god kvalitet i eksamensgjennomføringen og reduserer logistikk knyttet til avvikling av eksamen. Ettersom lokalene er tilgjengelig også utenfor de tidligere eksamensperiodene blir det lettere å gjennomføre vurderinger midt i terminene. Arbeidet med å legge til rette for et bredere spektrum av (digitale) vurderingsformer for å forbedre kvalitet på vurdering fortsetter. Det jobbes også videre med å bedre kvaliteten i saksbehandlingen knyttet til vurdering, inkludert sensur, begrunnelse og klage. Som en del av dette jobbes det med å forenkle prosessen for å gi eksterne sensorer tilgang til eksamenssystemet. Det jobbes med å få på plass tilsvarende faste eksamenslokaler i Gjøvik og Ålesund.

Det er utviklet en første versjon av en løsning for innlevering av master- og bachelor- og prosjekt-oppgaver i det samme verktøyet som benyttes for digital vurdering; Inspira Assessment. Foreløpig håndterer denne løsningen innleveringen av oppgave, overføring av sensur til FS (Felles Studentsystem) og mulighet for å ha to sensorer i tråd med UH-loven. Løsningen håndterer også registrering i Bibsys. Den nye løsningen innebærer imidlertid noe mer administrativt arbeid for fakultetene enn den gamle innleveringsløsningen Daim. Det jobbes med forbedringer slik at løsningen får funksjonalitet som forenkler og forbedrer administrative rutiner knyttet til innleveringer av studentoppgaver.

Av øvrige tiltak kan nevnes at en arbeidsgruppe har gjennomgått rutiner og retningslinjer for vitnemålsproduksjon, gruppa har utarbeidet forslag til nye felles rutiner som vedtas våren 2019. I NTNUs virksomhetsstyringssystem «Bevisst» er det nå lagt ut tall og grafiske framstillinger som viser tilstand og utvikling på utdanningsområdet. Datagrunnlaget kan filtreres på enheter, studienivå og studieprogram. I tillegg er det laget skreddersydde datarapporter for å støtte studieprogramledernes arbeid med å

^[1] En digital vurdering innebærer enten en skriftlig eksamen eller en innleveringsoppgave inkludert master og bacheloroppgaver.

vurdere utviklingen for eget studieprogram. Våren 2019 lanseres også skreddersydd datarapportering for alle tre ledernivå, filtrert på egen enhet. Dette gir bedre grunnlag for kunnskapsbasert styring og for å se utdanningsvirksomheten i sammenheng med NTNUs øvrige virksomhetsområder.

Det har vært en del utfordringer knyttet til innføring av timeplanssystemet (TP). Basert på tilbakemeldinger fra brukerforum er det foretatt en rekke utbedringer av systemet. Det er avholdt kurs i bruk av TP til planlegging av undervisning og eksamen, og det er satt opp arbeidsstuer i forbindelse med korrektur av timeplan på Dragvoll, Gløshaugen og Kalvskinnet. Videre er det etablert en Innsida-kanal «Timeplanlegging – system og rutiner» med relevant informasjon om prosess og system.

For ph.d.-utdanningen er det utviklet et elektronisk framdriftsrapporteringsskjema som etter en pilotperiode er blitt rullet ut til alle fakulteter. Det planlegges videre mer digitalisering når det gjelder administrasjon av ph.d.-utdanningen, for tettere og bedre oppfølging av kandidater for derigjennom å øke gjennomstrømming og kvaliteten i ph.d.-utdanningen. I henhold til ny forskningsetikklov, har NTNU utviklet et obligatorisk e-læringskurs som alle ph.d.-kandidater må gjennomføre før de disputerer.

Utvikling av læringsareal

NTNU har fokus på utvikling av læringsareal som legger til rette for mer fremtidsrettede undervisningsformer under flere punkter i sin strategi. Dette inngår også i en av NTNUs langtidsplaner. Rektor ønsker at utvikling av nye læringsareal skal baseres på vitenskap samt at vitenskapelig ansatte skal publisere artikler om effekten av undervisning i nye typer læringsareal.

Av tiltak for utvikling av læringsareal har prorektor for utdanning i 2018 satt sammen en tverrfaglig arbeidsgruppe som skal jobbe med utforming av læringsareal på kort og lang sikt. Gruppen starter arbeidet vinteren 2019 og skal være en ressurs i utviklingen av nye læringsarealer med samlet kompetanse og tverrfaglig samarbeid for interne utviklingsprosesser av læringsareal. Dette skal være et felles løft for å møte fagmiljøenes behov og skal ivareta campus både i Trondheim, Gjøvik og Ålesund.

NTNU har i 2018 investert 20 millioner kr til oppgradering av AV-utstyr i undervisningsrom. NTNU realiserte i 2017 tre pilotprosjekt som skulle legge til rette for nye lærings- og undervisningsformer, skape gode sosiale og faglige møteplasser samt at de skulle være fleksible i bruken. Disse pilotene ble i 2018 evaluert for å skaffe bedre kunnskap og erfaring som skal brukes videre til utvikling av læringsareal ved NTNU. Det ble i 2017 også tildelt midler til utvikling av ytterligere tre piloter. I 2018 ble det gjennomført fem bygningsmessige tiltak som omfatter læringsareal, ett i Ålesund og fire i Trondheim. Disse inkluderer utbygging av nye innovative læringsareal, utvidelse i kapasitet av eksisterende areal til øvingsteknikker, ombygging til nye læringsformer og bedre egnethet.

Styrking av utdanningsfaglig kompetanse

Fakultetene meldte behov for tiltak som styrker utdanningsfaglig kompetanse inkludert bruk av digitale verktøy som understøtter pedagogikken.

Vi ønsker at alle som bidrar i læringsaktiviteter på NTNU skal ha relevant pedagogisk kompetanse. Det er derfor under utvikling et nytt tilbud innen utdanningsfaglig basiskompetanse for vitenskapelig ansatte, og vi har en ordning med læringsassistentopplæring for studenter som bidrar i undervisningsaktivitet. Det nye tilbudet om utdanningsfaglig basiskompetanse består av en generell felles basisdel samt

mulighet til fordypning gjennom to valgfrie moduler. Det har et omfang på 200 timer fordelt over ett studieår. Det faglige ansvaret ligger hos seksjon for universitetspedagogikk (Uniped), men det legges stor vekt på involvering av fagmiljøer for å sikre at tilbudet som utvikles er godt forankret og oppleves som relevant. Tilbudet pilotes nå ved Fakultet for arkitektur og design, Fakultet for naturvitenskap og Fakultet for samfunns- og utdanningsvitenskap. Våren 2021 skal det foreligge et fullskala tilbud til hele NTNU.

Læringsassistentopplæringen (LAOS) er felles for studenter på tvers av NTNUs studiebyer og benytter en blanding av campus- og nettbaserte moduler. Opplæringen gjennomføres av Seksjon for universitetspedagogikk (Uniped) og av fagmiljøet læringsassistenten jobber for. For å oppmuntre studenter til å ta denne opplæringen plasseres de som gjennomfører inn i en annen stillingskategori og får høyere lønn enn de som ikke gjennomfører slik opplæring. Vi ser en økende interesse for LAOS, og antallet studenter som gjennomfører har hatt en jevn økning de fire siste semestrene.

Det er viktig å anerkjenne gode undervisere. Vi har avsluttet andre runde med merittering av undervisere. Første runde var forbeholdt førsteamanuensis og professor, og i desember 2017 ble de 9 første meritterte underviserne utnevnt. I andre runde åpnet vi også for søknader fra førstelektor og dosent, og i slutten av 2018 tildelte vi 10 nye ansatte status som merittert underviser. Disse to utlysningrundene har vært gjennomført som piloter, rundene skal nå evalueres og erfaringene brukes til å videreutvikle meritteringsordningen. Meritteringsordningen skal over i en driftsfase med årlig utlysning. Framover vil vi jobbe med å få på plass en struktur rundt gruppa med meritterte undervisere slik at vi kan utnytte deres kompetanse og status på institusjonsnivå, samtidig som det legges til rette for utvikling av deres kompetanse i et fellesskap.

Satsingen NTNU Toppundervisning er et viktig virkemiddel for å styrke undervisningskompetansen og bidra til økt læringsutbytte hos studentene. Satsingen består av flere tiltak, og omfatter arbeid med pedagogisk meritteringssystem, universitetsskoler, alternative vurderingsformer, IT i utdanning samt arbeid med pedagogisk støtte og kompetanseheving. I forbindelse med NTNU Toppundervisning er det i 2018 tildelt rektorstøtte til utviklingsprosjekter slik at satsingen nå har en portefølje på 15 utviklingsprosjekter som dekker et bredt spekter av problemstillinger knyttet til utvikling av lærings- undervisnings og vurderingsformer. Rektor ønsker å videreføre denne satsingen, og vurderer innretning og tilhørende tiltak.

NTNU Drive er et nettverk av ansatte som jobber med teknologi, pedagogikk, endringsledelse og forskning på utdanningsområdet. NTNU Drive har etablert en forskningsgruppe, og nettverket bidrar inn i nettundervisning og nettlæring både gjennom utvikling av egne kurs og ved at de støtter andre som ønsker å utvikle slike kurs. Av egne kurs som nettverket har utviklet kan nevnes et nettkurs i digital kompetanseheving for UH-ansatte, samt kurs i digital vurdering for læring. Til å støtte andre som ønsker å utvikle slike kurs har NTNU Drive utviklet både infrastruktur og pedagogisk støtte til undervisere som vil legge kurs og emner åpent på nett. Nettverket bidrar også med lederstøtte til institutt og faggrupper som vil bruke digitale tjenester til å utvikle undervisnings- og læringsprosesser.

5.2 Rektors anbefalte prioriteringer for å heve utdanningskvaliteten framover

NTNUs kvalitetsmelding et viktig verktøy i arbeidet med å videreutvikle studieporteføljen og studieplaner, og det er viktig at kunnskapsgrunnlaget om kvaliteten i studiene som denne meldingen bygger på brukes aktivt i utviklingsarbeidet. Kvalitetsmeldingsprosessen gir viktige innspill til NTNUs virksomhetsstyring, herunder valg av hovedprioriteringer og virksomhetsmål.

Med utgangspunkt i fakultetenes og utvalgenes kvalitetsmeldinger, arbeidet med reakkreditering og en generell vurdering av situasjonen på bachelor-, master-, ph.d. og videreutdanningene vurderer rektor at NTNU framover må ha spesielt fokus på følgende områder for å styrke arbeidet med utdanningskvalitet:

- oppgradering av læringsareal, herunder infrastruktur for studentaktiv læring og tverrcampusundervisning, samt piloter på flerbruk/effektiv bruk av arealer og utvikling av identitetsarealer
- god framdrift i pågående prosjekter for å forenkle, effektivisere og digitalisere støttesystemer knyttet til utdanningsvirksomheten
- styrking av utdanningsfaglig kompetanse og utdanningsledelse
- økt internasjonal studentmobilitet blant annet gjennom styrking av støtteapparat og tjenester.

For å realisere NTNUs strategi «Kunnskap for en bedre verden (2018-2025) skal det utarbeides ulike typer styringsdokumenter; politikker, utviklingsplaner og årsplaner. Utviklingsplanene skal inneholde tydelige prioriteringer og koordinerte tiltak som støtter opp om utvikling av kjernevirksomhetene. Det blir derfor viktig å se tiltakene i utviklingsplanene og behovene som rapporteres gjennom kvalitetsmeldingene i sammenheng, slik at vi framover sikrer helhet i tiltakene som iverksettes for å realisere strategien og utvikle kvalitet i utdanningene.

Vedlegg:

- (1) Kravene i studietilsynsforskriften med kommentarer fra reakkrediteringsprosessen
- (2) Årsrapport fra Læringsmiljøutvalget ved NTNU 2018 (eget vedlegg i styresaken)

Vedlegg 1 Kravene i studietilsynsforskriften med kommentarer fra reakkrediteringsprosessen

I 2018 har alle fakultetene vurdert om deres gradsgivende studier på bachelor- og masternivå imøtekommer studietilsynsforskriftens krav med vekt på §2-2 og §2-3. Prosessen ble diskutert i prorektors porteføljemøter og dialogmøter i februar og mars 2018. Fakultetene fikk tilsendt tre tabeller som hjelpemidler for å organisere dokumentasjon av reakkrediteringen. Forvaltningsutvalgene har også tatt en rolle i reakkrediteringsarbeidet.

Fakultetene ble i fakultetets kvalitetsmelding bedt om å kort beskrive i tabells form hvorvidt kravene i den enkelte bestemmelse i studietilsynsforskriftens §2-2 om krav til studietilbudet og §2-3 om krav til fagmiljøet er oppnådd. Det ble ikke gitt føringer til prosessen for egenrapporten. Fakultetene ble bedt om å i tabellen krysse av for hvilke studier som ikke oppfyller krav til hvilke bestemmelser i de to paragrafene i studietilsynsforskriften. Det er rapportert inn en del studier der fakultetet ikke har dokumentasjon til å gjøre en vurdering. Disse studiene er ikke tatt med videre i kapittelet. I 3.2.1 og 3.2.2 oppsummeres funn knyttet til hvert ledd i §2-2 og §2-3 i studietilsynsforskriften.

§2-2 Krav til studietilbudet

§2-2 (1) om læringsutbytte og studiets navn

Seks fakultet rapporterer om studier som ikke oppfyller krav om at læringsutbytte for studiet skal beskrives i samsvar med Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk (NKR), herunder gjennom kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse, og i henhold til nivåene 1 – 3 gitt i NKR for bachelor-, master- og phd-studier. Utforming av studiets læringsutbytte har vært i fokus i 2018, og studiets profil vil komme bedre til syne gjennom denne prosessen.

§2-2(2) om studietilbudets faglige oppdatering og relevans

Fire fakultet rapporterer om utfordringer i forbindelse med at studiene skal ha relevans for profesjon og for videre studier.

§2-2 (3) om studietilbudets arbeidsomfang

NTNU har strengere krav til studentenes arbeidsinnsats enn den nasjonale studietilsynsforskriften har. NTNU krever at studiets samlede arbeidsomfang skal være 1600-1800 timer per år for heltidsstudier. Studieåret er satt til 40 uker, dette tilsvarer 40 timer per uke i semesteret. En indikasjon på studentenes opplevde arbeidsmengde vises også i Studiebarometeret. Det er få studier, med unntak av ved NV-fakultetet og SU-fakultetet, som viser til resultat i Studiebarometeret. Ut over ved de to fakultetene, er ett studium ved ØK-fakultetet satt til å ikke oppfylle kravet om samlet arbeidsomfang i studiet. IV-fakultetet viser til at det vil foretas en grundig gjennomgang av tidsbruken ved det enkelte studieprogram.

§2-2 (4) om studietilbudets innhold, oppbygging og infrastruktur

Det er i alt seks fakultet som rapporterer om at totalt 30 studieprogram ikke oppfyller kravene i studietilsynsforskriften om at studietilbudets innhold, oppbygging og infrastruktur skal være tilpasset

læringsutbytte for studietilbudet. Som hjelpemiddel fikk fakultetene her tilsendt en enkel tabell, hvor studieprogrammets læringsutbytte settes i første kolonne (y-akse), de emnene som brukes i studieprogrammet settes i øvre rad (x-akse) og studieprogramleder krysser av under hvert emne når dette bidrar til oppnåelse av læringsutbytte på studienivå. Tabellen er et internt verktøy, men brukes ved eksterne tilsyn. Det vises her til, som ved IV-fakultetet og SU-fakultetet, at studenter ikke har gode nok arbeidsplasser og at studieprogrammet derfor ikke har infrastruktur som er tilpasset læringsutbytte for studiet.

§2-2 (5) om undervisnings-, lærings- og vurderingsformer

Det er få avvik som er rapportert under denne bestemmelsen. Fakultetet skal her gjøre en vurdering av om undervisnings-, lærings- og vurderingsformer er tilpasset læringsutbyttet for studietilbudet. I tillegg skal det vurderes om det er lagt til rette for at studenten kan ta en aktiv rolle i læringsprosessen i studietilbudet. Kun tre fakultet rapporterer om studieprogram som ikke når dette kravet, slik som ved AD som finner at vurderingsformer må revideres for å sikre at alle studenter har oppnådd læringsutbytte.

§2-2 (6) om kobling til forsknings- og utviklingsarbeid

Fire fakultet rapporterer inn at 15 studier ikke har dokumentert relevant kobling til forskning og / eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid. Slik som ved IE vises det til fusjonen hvor undervisningstunge fagmiljø knyttet til tre studieprogram ikke har satt av tidsressurser til FoU. Kravet i studietilsynsforskriften kobles opp mot bestemmelsen i universitets- og høyskoleloven § 1-3 litra a om forskningsbasert utdanning.

§2-2 (7) om studietilbudets ordninger for internasjonalisering

Bestemmelsen regulerer at studietilbudet skal ha ordninger for internasjonalisering som er tilpasset studietilbudets nivå, omfang og egenart. Denne bestemmelsen står selvstendig fra paragrafens åttende ledd om studentmobilitet, men blandes ofte sammen med den. Fire fakultet rapporterer om avvik ved flere av sine studier, slik som ved MH-fakultetet.

§2-2 (8) om studentmobilitet

Bestemmelsen om studentmobilitet er en av de to dominerende vedrørende avvik fra krav i studietilsynsforskriften. Ved fem fakultet og i til sammen over 40 studieprogram meldes det om at ordninger for internasjonal studentutveksling som er faglig relevant mangler. Ved SU vises det til at enkelte studier er deltidsstudier og det derfor ikke er praktisk å legge opp til utenlandsopphold.

§2-2 (9) om praksisavtaler

Denne bestemmelsen gjelder et mindretall av NTNUs studier. For studietilbud med praksis skal det foreligge praksisavtale mellom institusjon og praksissted. Avtalene er videre presisert i merknader til forskriften. Avvikene som kommer fra SU viser til at det inngås avtaler når studenten ber om praksis i bedrift eller skole.

§2-3 Krav til fagmiljøet

I merknader til studietilsynsforskriften defineres fagmiljø:

«Fagmiljøet tilknyttet studietilbudet omfatter personer som direkte og regelmessig gir bidrag til utviklingen, organiseringen og gjennomføringen av studietilbudet. Presiseringen er ment å inkludere personer med ulike typer bidrag inn i studietilbudet i tillegg til undervisning, veiledning eller annen tilrettelegging for læring. Dette kan for eksempel være laboratoriearbeid, forskning, utviklingsarbeid, erfaringsoverføring fra praksisfeltet, praktisk undervisning, pedagogisk og faglig utnyttelse av digital teknologi, innovasjon og samarbeid med arbeids- og næringsliv.»

§2-3 (1) om fagmiljøets sammensetning, størrelse og kompetanse

Forskriftsteksten er tredelt: Fagmiljøet tilknyttet studietilbudet skal ha en størrelse som står i forhold til antall studenter og studiets egenart. Fagmiljøet skal være kompetansemessig stabilt over tid. Fagmiljøet skal ha en sammensetning som dekker de fag og emner som inngår i studietilbudet. Ved fem fakultet og for 19 studieprogram oppnår ikke NTNU studietilsynsforskriftens krav. Kommentarer, slik som fra AD- og IV-fakultetene, viser til utfordringer med dokumentasjon og om manglende robusthet i kjernefagene.

§2-3 (2) om fagmiljøets utdanningsfaglige kompetanse

Utdanningsfaglig kompetanse er UH-pedagogikk og didaktikk, og inkluderer kompetanse til å utbytte digital teknologi for å fremme læring. Ved NTNU vil PEDUP og Høgskolepedagogikk regnes som relevant kompetanse. PUFSS vil også være gyldig, men for ansatte med PUFSS vil det være behov for oppdatering av det faglige innholdet. Kravet om at fagmiljøet tilknyttet studietilbudet skal ha utdanningsfaglig kompetanse gir flest avvik for studieprogram blant de som er rapportert inn. Fem av åtte fakultet viser til dette avviket.

§2-3 (3) om faglig ledelse

To fakultet viser til utfordringer knyttet til kravet om faglig ledelse i til sammen 12 studieprogram. Kravet gjelder at studietilbudet skal ha tydelig faglig ledelse med et definert ansvar for kvalitetssikring og kvalitetsutvikling av studiet.

§2-3 (4) om særskilte krav til fagmiljøets formelle kompetanse

Denne bestemmelsen er tredelt, men fakultetene ble bedt om å rapportere på bestemmelsen som helhet. Det har vært utfordrende. Minst 50% av årsverkene tilknyttet studietilbudet skal utgjøres av ansatte i hovedstilling ved NTNU; dvs. at den ansatte er ansatt i minst 50% stilling ved NTNU. Videre er kravet i forskriften at av disse med hovedstilling skal det være ansatte i førstestillingskompetanse i de sentrale delene av studietilbudet; med første stillingskompetanse menes stillingskategoriene førstelektor, førsteamanuensis, postdoktor, dosent og professor. Det andre regulerte forholdet er ikke kvantifisert i forskriften. Det tredje forholdet regulerer minstekravet for andel med førstestillingskompetanse i studietilbud på henholdsvis bachelorgradsnivå (20% førstestillingskompetanse), mastergradsnivå (50% førstestillingskompetanse hvorav minst 10% professor-/dosentkompetanse) og doktorgradsnivå (alle med førstestillingskompetanse hvorav minst 50% professor-/dosentkompetanse). Ved fem fakultet rapporteres det om utfordringer ved å oppnå kravene i forskriften. MH-fakultetet rapporterer om at ved flere videreutdanninger mangler fagmiljøet førstekompetanse; videreutdanninger ved NTNU ligger gjerne på nivå 2, altså medfører det de samme krav som for mastergradsnivået.

§2-3 (5) om fagmiljøets forsknings- og utviklingsarbeid

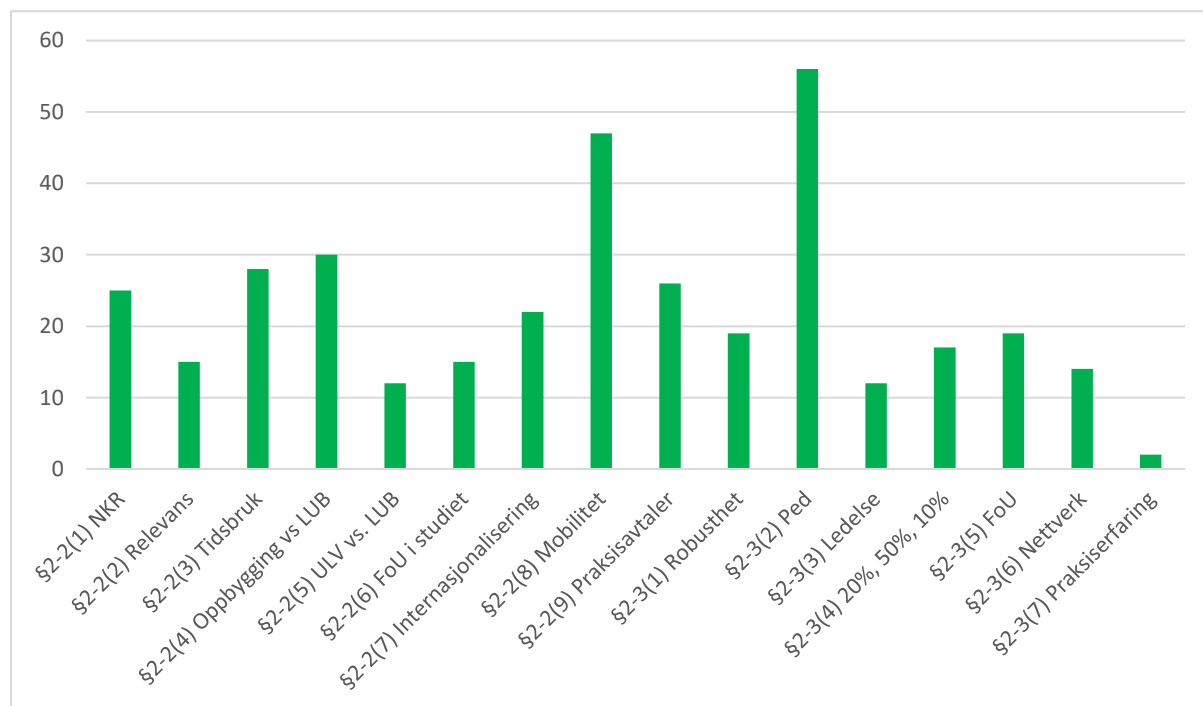
Fem fakultet rapporterer at for 19 studieprogram er det utfordringer å imøtekomme kravet om at fagmiljøet tilknyttet studietilbudet skal drive forskning og/ eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid, samt vise til dokumenterte resultat med en kvalitet og omfang som er tilfredsstillende for studietilbudets nivå og innhold. I enkelte studieprogram, slik som ved IE-fakultetet og NV-fakultetet, har det historisk vært fokusert mer på undervisning i bachelorstudier enn på fagmiljøets forskning.

§2-3 (6) om fagmiljøets eksterne faglige deltagelse

Studietilsynsforskriftens krav om at fagmiljøet skal delta i nasjonale og internasjonale samarbeid og nettverk av relevans for studietilbudet fremstår som en mindre utfordring ved NTNU. Kun tre fakultet rapporterer om avvik ved denne bestemmelsen. Slik som ved IV-fakultetet innebærer dette i stor grad manglende dokumentasjon, ikke påvist manglende nettverk.

§2-3 (7) om fagmiljøets kompetanse og erfaring fra praksisfeltet

Denne bestemmelsen gjelder kun de studietilbud hvor det er obligatorisk praksis; fagmiljøet skal ha relevant og oppdatert kunnskap fra praksisfeltet, og NTNU må sikre at praksisveilederne i bedrift / foretak har relevant kompetanse og erfaring fra praksisfeltet. To fakultet viser til at ytterligere arbeid må gjøres ved kun tre studieprogram med dokumentasjon av kompetanse og erfaring fra praksisfeltet og at dette er hensyn som tas ved nyansettelser.

Tabell 1: Indikasjon over rapportering av avvik fra studietilsynsforskriften.

Y-aksen beskriver antall studieprogram og de grønne kolonnene indikerer det totale antallet studieprogram som er rapportert med avvik fra studietilsynsforskriftens krav. Det skal gjøres tydelig her at

fakultetene har selv håndtert utøvelsen av skjønnets i hvordan studietilsynsforskriftens krav tolkes og hvordan studieprogram vurderes opp mot tolkningen. Antallet studier med avvik under § 2-2 (9) om praksisavtaler påvirkes også av at HF-fakultetet rapporterer også for studier der det er ekskursjoner og liknende.

Vedlegg 2 Årsrapport fra Læringsmiljøutvalget ved NTNU 2018

